N:o 49.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1903, kl. 12 midd.

Betänkande, angående en inkomstskatt för år 1904.

Under åberopande af bilagdt utdrag af protokollet öfver finansärenden för den 30 sistlidne januari har i en till utskottet hänvisad proposition, n:o 42, Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen

dels att för år 1904 till upptagande i riksstaten för samma år åtaga sig en särskild bevillning af 11,000,000 kronor under namn af inkomstskatt, att på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst vid de år 1905 infallande uppbördsstämmor uppbäras och i behörig ordning redovisas,

dels ock att besluta, att nämnda inkomstskatt skall utgå i enlighet med den, jämlikt 1902 års Riksdags beslut, den 21 juni samma år utfärdade, för innevarande år gällande förordning om inkomstskatt, dock att 10 § i förordningen samt de särskilda anvisningarna för ledning vid inkomstskattetaxeringen jämte det vid förordningen fogade formulär till taxeringslängd skola erhålla den förändrade lydelse, som af ett vid propositionen fogadt förslag utvisas.

Enligt detta förslag skulle nuvarande punkt 6:o i de särskilda anvisningarna betecknas med 7:o och i punkt 6:o däremot lämnas

vissa, till den föreslagna ändringen i 10 § närmast hänförliga förklaringar rörande skattskyldigheten; och hafva nämnda § samt punkterna 1:o och 6:o i anvisningarna erhållit följande — i afseende å de föreslagna nya bestämmelserna med kursiv stil utmärkta — ändrade lydelse:

10 §.

Skyldighet att erlägga inkomstskatt äger icke rum, när den skattskyldiges sammanräknade inkomst, däri inbegripen äfven hustruns, understiger 1,000 kronor.

Uppgår denna inkomst till 1,000 kronor, men icke till 2,000 kronor, äro 800 kronor, uppgår den till 2,000 kronor, men icke till 3,000 kronor, äro 600 kronor, och uppgår den till 3,000 kronor, men icke till 4,000 kronor, äro 400 kronor fria från skatt.

Har i fall, hvarom nu är sagdt, skattskyldig inkomst af fast egendom, uppgående enligt de i 2 § stadgade beräkningsgrunder till 300 kronor eller därutöfver, och utgör den skattskyldiges sammanräknade inkomst minst nämnda belopp, skall skatt likväl erläggas för hela den beräknade inkomsten af fast egendom, dock icke för mera än beloppet af den skattskyldiges sammanräknade inkomst.

Uppgår inkomsten till 4,000 kronor, men öfverstiger den icke 6,000 kronor, erlägges skatt efter inkomstens hela belopp.

Öfverstiger inkomsten 6,000 kronor, skola för bestämmande af det belopp, efter hvilket skatt beräknas, 6,000 kronor af inkomsten upptagas till oförändrat belopp, hvaremot

den del af inkomsten,	som	öfverstiger				6,000 kr,	men	icke	10,000 kr.,	ökas	med 50 %,
»	»	»	»	»	»	10,000 kr.	»	»	15,000 kr.,	»	» 100 %,
»	»	»	»	»	»	15,000 kr.	»	»	20,000 kr.,	»	» 150 %,
»	»	»	»	»	»	20,000 kr.	»	»	30,000 kr.,	»	» 200 %,
»	»	»	»	»	»	30,000 kr.	»	»	50,000 kr.,	»	» 250 %,
»	»	»	»	»	»	50,000 kr.	»	»	80,000 kr.,	»	» 300 %,
»	»	»	»	»	»	80,000 kr.	ökas	med	.....	.....	400 %.

dock att det belopp, hvarefter skatten skall utgå, icke må i något fall beräknas högre än fyra gånger hela det uppskattade inkomstbeloppet, allt på sätt den vid denna förordning fogade tabell närmare utvisar.

Hvad i denna § är stadgadt om frihet från skatt gäller allenast svensk medborgare, som är i riket mantalsskrifven, och oskiftadt sterbhus efter sådan svensk medborgare.

Vid bestämmande enligt denna § af det belopp, efter hvilket skatt

beräknas, iakttages, att detsamma utföres i fulla hundratal kronor, så att öfverskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal, bortfaller.

Särskilda anvisningar för ledning vid inkomstskattetaxeringen.

1:o

Inkomst af fast egendom.

Inkomst af fast egendom fastställes, oafsedt om behållningen af fastigheten varit större eller mindre eller fastigheten icke alls lämnat någon afkastning, enligt bestämmelserna i 2 § i visst förhållande till taxeringsvärdet sålunda, att inkomst beräknas af jordbruksfastighet till sex kronor för hvarje fulla etthundra kronor af taxeringsvärdet samt af annan fastighet och frälseränta till fem kronor för hvarje fulla etthundra kronor af taxeringsvärdet eller, då bevillning icke utgöres för hela värdet, af den del däraf, för hvilken bevillning erlägges. Taxeringen sker efter nästföregående års taxeringsvärde, men, då sådant värde berörda år icke varit fastighet åsatt, efter löpande årets taxeringsvärde.

Skattskyldig, som utom fastighet har annan inkomstkälla, skall följaktligen i sin uppgift till taxeringsmyndigheterna angifva dels sin inkomst med frånräknande af däri möjligen ingående afkastning af fast egendom och dels på ofvannämnda sätt beräknad inkomst af den fasta egendomen. Den, som åtnjuter tillhopa 3,000 kronors inkomst, däraf 700 kronor härflyta af en till 10,000 kronor taxerad bostadsfastighet, skall således uppgifva 500 kronors inkomst af fast egendom och 2,300 kronors inkomst i öfrigt. Har han därjämte en till 6,000 kronor taxerad obebyggd tomt, skall han, äfven om han icke har någon afkastning af tomten, anses däraf åtnjuta en inkomst af 300 kronor.

Den, som i sin fabriksrörelse använder egen fabriksfastighet, skall såsom inkomst af fast egendom särskildt upptaga fem procent af fastighetens taxeringsvärde, men äger enligt 7 § *a*) vid beräkningen af sin inkomst af rörelsen göra motsvarande afdrag.

Om den, hvilken är skattskyldig för inkomst af rörelse, tillika i rörelsen förädlar skogs-, jordbruks- eller andra produkter från egen jordbruksfastighet, äger han, som skall såsom inkomst af fast egendom uppgifva sex procent af fastighetens taxeringsvärde, vid beräk-

ningen af inkomsten af förädlingsrörelsen göra afdrag för värdet af omförmälda produkter i oförädladt skick.

Har skattskyldig, som eljest helt och hållet eller delvis skulle åtnjuta frihet från skatt, en till 300 kronor eller därutöfver beräknad inkomst af fast egendom, erlägges skatt för denna inkomst, i den mån den icke öfverstiger skattskyldigs sammanräknade behållna inkomst.

6:o.

Inkomst, som är från skatt fritagen.

Frihet från skatt för hela eller en del af skattskyldigs inkomst enligt de i 10 § meddelade bestämmelser är medgifven allenast svensk medborgare, som är i riket mantalsskrifven, och oskiftadt sterbhus efter sådan. Den gäller således icke t. ex. aktiebolag, utan erlägges skatt af sådant bolag efter taxerade inkomstens hela belopp, så snart detta uppgår till minst 100 kronor, äfven om det understiger 4,000 kronor.

Vidare är att iakttaga, att, om skattskyldig, som eljest skulle äga åtnjuta skattefrihet för hela eller en viss del af sin inkomst, har inkomst af fast egendom, beräknad enligt de i 2 § stadgade grunder, till belopp af 300 kronor eller därutöfver, skatt utgår för hela denna senare inkomst, såvida icke den beräknade inkomsten af fast egendom öfverstiger den skattskyldiges sammanräknade behållna inkomst, i hvilket fall skatt icke erlägges för det belopp, hvarmed inkomsten af fast egendom öfverskjuter hela behållna inkomsten.

Har således skattskyldig, som här afses, en till 10,000 kronor taxerad jordbruksfastighet, och afgår från den till 600 kronor beräknade inkomsten häraf ränta å gäld med 200 kronor, erlägges skatt för 400 kronor. Äger skattskyldig en till 40,000 kronor taxerad bostadsfastighet, däraf inkomsten således beräknas till 2,000 kronor, och har han dessutom inkomst af arbete till belopp af 1,000 kronor eller följaktligen sammanlagdt 3,000 kronor, hvarifrån afgå för ränta å gäld 1,200 kronor, så att behållna inkomsten utgör 1,800 kronor, åtnjuter han icke någon skattefrihet, för denna inkomst, utan skall erlägga skatt för sin inkomst af fast egendom, i den mån denna inkomst icke öfverskjuter den behållna inkomsten, eller således för 1,800 kronor. Skattskyldig, som har 900 kronors behållen inkomst, däraf 480 kronor utgöra beräknad inkomst af fast egendom, skall betala skatt för 400 kronor.

Till stöd för hvad sålunda föreslagits har statsrådet och chefen för finansdepartementet enligt här ofvan åberopade protokoll öfver finansärenden anfört följande:

»I Riksdagens den 14 maj 1902 till Kungl. Maj:t aflåtna skrifvelse, däri Riksdagen anmälde sina i anledning af Kungl. Maj:ts proposition den 11 januari samma år med förslag till förordning om inkomstskatt fattade beslut, har Riksdagen erinrat, att den anmärkning kunde riktas mot den föreslagna och af Riksdagen godkända förordningen, att densamma icke toge sådan hänsyn till den verkliga skatteförmågan, som vore önsklig.

I främsta rummet framhöll Riksdagen, att detta gällde i fråga om bestämmandet af fastighetsinkomsten. Beräknandet af denna, på sätt som bestämts, till sex procent af jordbruksfastighets taxeringsvärde och till fem procent af taxeringsvärdet å annan fastighet, medförde icke skattens fördelning efter de skattdragandes verkligen utrönta skatteförmåga, och den däraf föranledda ojämnheten i beskattningen skärptes ytterligare genom inkomstskattens progressiva anordning. Särskildt framginge af tillgänglig statistisk utredning, att en högst betydande del af landets till bevillning taxerade fasta egendom komme att undgå inkomstskatten; och ansåge sig Riksdagen böra ifrågasätta, huruvida icke anmärkta ojämnheter i skattetungan borde undanröjas medelst en skatt å förmögenhet.

Vidare erinrade Riksdagen, att genom den antagna inkomstskatteförordningen ingen åtskillnad vid beskattningen gjordes mellan å ena sidan inkomst af fast egendom och kapital samt å andra sidan inkomst af arbete och att en rättelse i detta förhållande kunde vinnas därigenom, att skatteplikten bestämdes att inträda tidigare för inkomst af fast egendom och kapital än för inkomst af arbete.

Då jämväl för 1904 års statsreglering inkomstskatten bör upptagas bland statsverkets inkomster, har efter de uttalanden, som sålunda och i öfrigt vid behandlingen af den nya inkomstskatteförordningen gjorts, det varit angeläget att tillse, huruvida någon förändring i nu gällande grunder för skattens utgörande lämpligen borde och kunde vidtagas. Några mera genomgripande förändringar torde emellertid så mycket mindre böra ifrågasättas, som ännu all erfarenhet saknas om verkningarna af den nya skattens tillämpning. I afvaktan på en sådan erfarenhet lärer det således böra anstå, bland annat, med att till pröfning och afgörande upptaga de flerahanda anmärkningar, som framställts mot beskattningen af aktiebolags inkomst och mot andra af den nya inkomstskattens grunder, som sammanhänga med dess progressiva an-

ordning. Likaså torde, då inkomstskatteförordningen fortfarande bibehåller sin provisoriska karaktär, de erinringar, som gjorts mot formen för den hithörande lagstiftningen, eller att densamma i sin helhet kan komma att i sista hand bestämmas genom gemensam votering Riksdagens kamrar emellan, icke heller nu böra komma under ompröfning.

Det är därför blott i det afseende, där den nya inkomstskatten påtagligast är att anse såsom otillfredsställande och där en förändring redan nu kan utan någon större rubbning af inkomstskatteförordningens bestämmelser genomföras, eller beträffande skattskyldigheten för inkomst af fast egendom, som jag ansett mig böra föreslå någon jämkning i förordningens stadganden.

I sin ofvannämnda skrifvelse hänvisar Riksdagen på två utvägar till utjämnande af inkomstskattens ojämna tryck på olika slags inkomst och särskildt på inkomst af fastighet, å ena, samt inkomst af arbete, å andra sidan. Den ena vore införandet af en förmögenhetsskatt och den andra att låta skattskyldighet för inkomst af fast egendom inträda tidigare än för annan inkomst.

Hvad en förmögenhetsskatt angår förutsätter denna, såsom flere gånger framhållits, tillvaron af en allmän och ren inkomstskatt, hvilket den nuvarande inkomstskatten icke är, och dess införande bör icke komma i fråga annat än i sammanhang med en mera genomgripande skattereform. Förarbetena till en sådan reform, hvilka begynt genom kommunalskattekommitténs den 18 maj 1900 afgifna underdåniga betänkande, äro emellertid ännu icke afslutade.

Det återstår sålunda allenast att välja den andra af de båda utvägar, som här närmast kunna komma i fråga och som äfven af Riksdagen antydts, eller att låta skatteplikt för inkomst af fast egendom inträda tidigare än för annan inkomst. Redan från början, då inom Riksdagen önskvärdheten af en progressiv inkomstskatt uttalades, torde ock allmänna meningen hafva varit, att skattefrihet icke skulle medgifvas vid fastighetsinkomst i samma utsträckning som vid annan inkomst.

Såsom nämnts, upptages enligt inkomstskatteförordningen inkomst af fast egendom icke till sitt verkliga belopp, utan beräknas till sex procent af jordbruksfastighets och fem procent af annan fastighets taxeringsvärde. Från den sålunda beräknade inkomsten får afdragas ränta å skuld. Då för närvarande skyldigheten att utgöra inkomstskatt inträder för enskild skattskyldig först vid 1,000 kronors inkomst, innebär detta, att skuldfri ägare till jordbruksfastighet, i taxeringsvärde understigande 16,700 kronor, och till annan fastighet med lägre taxeringsvärde än 20,000 kronor kan helt och hållet undgå inkomstskatt, och

att, om fastighetsägaren är skuldsatt, skattskyldighetens inträdande i mån af skuldräntans storlek än mera uppskjutes.

Enligt gjorda statistiska beräkningar skulle ock, äfven om man ej alls tager någon hänsyn till den betydande lindring i skattskyldighet, som följer af det medgifna afdraget för ränta å skuld, af fastighetsägarne å landsbygden ända till 94,5% med en beräknad inkomst motsvarande sammanlagdt 47,8% af landsbygdens fastighetsinkomst undgå all inkomstskatt. I städerna utgöra motsvarande tal 71,5% för fastighetsägare och 11,4% för fastighetsinkomst. Det är vidare beräknadt, att ej mer än ungefär hälften af det belopp, som motsvarar nuvarande tilläggsbevillningen för fastighet, skulle komma att inflyta i inkomstskatt för den fasta egendomen i riket.

Då en rättelse i dessa förhållanden påtagligen bör ske och denna för närvarande icke lämpligen torde kunna vinnas på annat sätt än genom att bestämma skattskyldighetens tidigare inträde vid inkomst af fast egendom än vid annan inkomst, där den fortfarande skulle i regel taga sin början vid en inkomst af 1,000 kronor, återstår frågan, hvilket skattefritt minimum bör för inkomst af fast egendom stadgas.

Af hela antalet jordbruksfastigheter, som enligt 1900 års bevillningstaxering utgjorde 470,451, voro 446,405 hvar för sig taxerade till mindre än 16,700 kronors värde, och medeltaxeringsvärdet för dessa smärre jordbruksfastigheter utgjorde 3,431 kronor. Medeltaxeringsvärdet för annan fastighet utgjorde samma år å landsbygden 4,307 och i städerna 27,786 kronor. Den efter sex procent beräknade inkomsten å nyssnämnda medeltaxeringsvärde af jordbruksfastighet utgör i rundt tal 206 kronor. Man kunde med afseende härå ifrågasätta att låta skattskyldighet för inkomst af jordbruksfastighet inträda vid ett behållet inkomstbelopp af 200 kronor, hvilket förutsätter ett taxeringsvärde af minst 3,400 kronor. Emellertid torde gränsen lämpligen böra bestämmas något högre, likasom den bör sättas lika för jordbruksfastighet och för annan fastighet samt så afpassas, att den kan utgöra ett fullt hundratal af respektive taxeringsvärden, enär inkomstskatt utgår allenast för fulla hundratal af inkomst. Med hänsyn härtill synes det, som om gränsen lämpligen skulle kunna sättas så, att skattskyldighet inträder, så snart den beräknade inkomsten af fast egendom uppgår till 300 kronor eller således för en skuldfri ägare af jordbruksfastighet till 5,000 kronors taxeringsvärde och för skuldfri ägare till annan fastighet af 6,000 kronors värde. Det är själffallet, att skattskyldighet icke bör inträda, därest den skattskyldiges behållna inkomst i dess helhet, d. v. s. efter afdrag för ränta å skuld och annat, som är i inkomstskatteförordningen

medgifvet, understiger nyssnämnda belopp af 300 kronor. Det är således till tvänne förutsättningar skattskyldigheten i förevarande afseende bör knytas, den ena, att skattskyldigs beräknade inkomst af fast egendom utgör minst 300 kronor, och den andra, att hans hela behållna inkomst jämväl stiger till 300 kronor eller därutöfver. I så fall synes han böra erlägga skatt för hela inkomsten af fast egendom eller således skuldfri ägare af jordbruksfastighet till 5,000 kronors taxeringsvärde med 3 kronor. Häraf följer ock att, beträffande inkomst af fast egendom, eljest medgifna skattefria afdrag för inkomst, understigande 4,000 kronor, icke kunna komma i fråga, hvilket i öfrigt skulle föranleda, utom den betydande ojämnheten i beskattningen, ganska stora praktiska svårigheter i tillämpningen.

Jag har därför ansett mig nu böra föreslå sådan förändring i inkomstskatteförordningens bestämmelser, att eljest medgifven frihet från skatt för inkomst, som understiger 1,000 kronor, samt lindring i skatt för inkomst, som uppgår till 1,000 kronor, men icke till 4,000 kronor, icke skulle äga rum för den beräknade inkomsten af fast egendom, utan skatt för *hela* denna inkomst utgöras, så snart inkomsten uppgår till 300 kronor eller mera, ehuru icke till 4,000 kronor, och skattskyldigs hela behållna inkomst likaledes utgör 300 kronor eller därutöfver, ehuru icke 4,000 kronor.

Äfven om det sålunda uppgjorda förslaget skärper den i nu gällande inkomstskatteförordning stadgade skatteplikten för inkomst af fast egendom, innebär det dock, i jämförelse med den år 1903 utgående tilläggsbevillningen för fastighet, den betydande lindringen, att först och främst skatten icke alls drabbar den, som icke har annan inkomst än af jordbruksfastighet med lägre taxeringsvärde än 5,000 kronor eller af annan fastighet med lägre värde än 6,000 kronor, samt vidare att afdrag medgifves för ränta å gäld, så att skatt utgår allenast, där behållen inkomst anses finnas, och icke för högre belopp än denna utgör.

Den invändning har gjorts mot en anordning, hvarigenom, på sätt här föreslagits, skatteplikten för inkomst af fastighet skulle inträda vid ett lägre inkomstbelopp än för annan inkomst, att på detta sätt skulle inkomst af fastighet i de fall, då inkomsten utgjorde *mindre* belopp, beskattas tyngre än annat slags inkomst af samma storlek, samtidigt med att, där inkomst af fastighet stege till *större* belopp, denna ej betungades mer än annan inkomst. Denna invändning må hafva sitt berättigande, men kan dock icke tillmätas afgörande betydelse, om man besinnar, att inkomstskatten i hithörande fall erlägges icke för den verkligen utrönta inkomsten, utan för en efter taxeringsvärdet be-

räknad inkomst, och att denna beräkning, hvad särskildt jordbruksfastighet angår, säkerligen i flertalet fall är för hög i fråga om de större jordbruksfastigheterna i vårt land och alldeles för låg beträffande den mindre jordbruksegendomen. Den inkomst, denna senare lämnar, *inbegripet de förmåner jordägaren för sitt och sin familjs uppehälle hämtar af egendomen,* är i regel vida större, än som motsvarar sex procent af fastighetens taxeringsvärde, hvilket förhållande är så mycket naturligare, som för den mindre jordbruksfastighetens afkastning, utom de döda och lefvande inventarierna, ägarens och hans familjs eget arbete i allmänhet spela en afgörande roll. Men genom en efter en fix medelprocent af taxeringsvärdet utgående skatt kan i regel ingen hänsyn tagas till afkastningen af det kapital och arbete, som är nedlagdt i själfva jordbruksrörelsen; och att afhjälpa detta därigenom, att man bestämmer att inkomsten skall beräknas efter olika procent för olika fastighet, högre, där taxeringsvärdena äro lägre, och lägre, där taxeringsvärdena äro högre, låter sig icke göra, då oöfvervinneliga svårigheter möta att rättvist fastställa de särskilda procenttal, hvarefter fastighetsinkomsten i olika fall skall bestämmas.

Hvad som anmärkts i fråga om sättet för beräkning af inkomst af jordbruksfastighet gäller visserligen icke i samma grad beträffande inkomsten af annan fastighet, men följdriktigheten torde kräfva, att jämväl vid en förändring samma regler, likasom för närvarande, få gälla för inkomst af annan fastighet som för inkomst af jordbruksfastighet, hvilket dessutom torde vara oundgängligt för att bereda nödig lättnad vid den praktiska tillämpningen. Om all fastighetsinkomst kan i öfrigt sägas, att den är af säkrare art än annan inkomst och således bör göras till föremål för beskattning äfven i fall, där man underlåter att beskatta annan inkomst. Slutligen är att i detta afseende erinra, att den föreslagna nya anordningen i stort sedt har långt mindre betydelse för och inverkan på inkomst af fastighet, som ej är jordbruksfastighet, än på denna senare, hvilket framgår däraf, att, under det att genom den föreslagna förändringen en ökad skatt på inkomst af jordbruksfastighet kan beräknas uppstå till belopp af omkring 400,000 kronor, den ökade skatten af annan fastighet kan anslås endast till 100,000 kronor.

Den förändring i grunderna för inkomstskatt af fast egendom, jag sålunda föreslagit, påkallar allenast en i vissa delar förändrad lydelse af 10 § i nu gällande förordning om inkomstskatt, med hvilken förändring böra följa tillägg till de vid förordningen fogade särskilda

anvisningar för ledning vid inkomstskattetaxeringen och en mindre ändring i inkomsttaxeringslängden. I öfrigt torde den för år 1903 utfärdade förordning om inkomstskatt kunna oförändrad gälla för år 1904.»

Bevillningsutskottet, som jämlikt 40 § Riksdagsordningen skall afgifva betänkande öfver ofvan omförmälda kungl. proposition, har i sammanhang därmed till behandling förehaft två i anledning af samma proposition inom Riksdagens kamrar väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen, inom Första Kammaren motionen n:o 5 af herr friherre W. G. von Schwerin och inom Andra Kammaren motionen n:o 182 af herr E. A. Lindblad.

Af motionärerna har friherre *von Schwerin* hemställt, att, därest Riksdagen, med ledning af den för år 1903 gällande förordning om inkomstskatt, för år 1904 åtoge sig en dylik skatt, Riksdagen måtte, jämte vidtagande af de utaf motionärens förslag i ämnet påkallade uteslutningar och ändringar i de särskilda anvisningarna för ledning vid inkomstskattetaxeringen och i deklarationsformuläret, besluta, att 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12 och 21 §§ af förordningen skulle erhålla följande förändrade lydelse, nämligen:

2 §.

Till inkomst af fast egendom räknas:

arrende, hyra samt förmån af egen bostad för enskild skattskyldig och hans familj, såvida dylik förmån icke är att hänföra till inkomst af tjänst eller pension, så ock frälseränta samt all den afkastning, som härflyter af jordbruksnäring.

Under jordbruksnäring inbegripas i denna förordning skogsafverkning å mark, som af afverkaren äges eller annorledes än på grund af upplåten rätt till afverkning innehafves, äfvensom ladugårds- och trädgårdsskötsel samt mejerihandtering, potatismjölfabriker och andra binäringar till jordbruket, i den mån de afse tillgodogörande af eget jordbruks produkter.

Till inkomst af fast egendom räknas jämväl värdet af de jordbruks- och skogsalster från egendomen, som jordbrukare tillgodogör sig för eget behof, så ock hvad som förvärfvas genom upplåtelse af afverkningsrätt till skog.

Ingår till fastighet afgäld eller ersättning i penningar eller i natura, skall äfven sådant såsom inkomst af fast egendom räknas.

4 §.

Till inkomst af arbete räknas

a) inkomst af rörelse eller yrke, såsom:

1:o) inkomst af bergsbruk, kalk- och stenbrott jämte därtill hörande verk, inrättningar och näringar; kvarnar och sågverk, fabriker, mekaniska verkstäder, brännvinsbrännerier och andra för varors tillverkning eller förädling anlagda inrättningar; skogsafverkning på grund af upplåten afverkningsrätt, mejerihandtering, potatismjölfabriker och andra binäringar till jordbruket, i den mån skogsafverkning och nämnda näringar icke enligt 2 § skola till jordbruksnäring hänföras; penningrörelse — — — —

c) pension, årligt understöd (gratifikation), lifränta, undantagsförmån samt annan förmån, som innefattar rätt att gång efter annan erhålla visst belopp i penningar eller varor eller att åtnjuta vissa tjänstbarheter, såvida dylik förmån ej är att hänföra till inkomst af fast egendom;

d) all annan i denna § samt 2 och 3 §§ ej omförmäld inkomst

5 §.

1 mom. — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 mom: a) Inkomst af fast egendom och kapital och annan inkomst af arbete än — — — — — — — — — — — — — — — — —

d) Drifver någon, jämte jordbruksnäring, tillika rörelse eller yrke för förädling af de i jordbruksnäringen vunna produkter, skall värdet af själfva råvaran taxeras såsom inkomst af fast egendom, hvaremot förädlingsvinsten taxeras såsom inkomst af arbete.

c) Värdet af råvara, hvarom i d) sägs, beräknas efter i orten gällande medelpris. Enahanda gälle beträffande uppskattning af bostads- och andra naturaförmåner, hvilka skola vid taxering af inkomst af fast egendom tagas i beräkning. Däremot skall lön och annan inkomst, som utgår i spannmål eller persedlar och ej är att till inkomst af fast egendom hänföra, upptagas med det kontanta belopp, den efter senast för orten gällande markegångspris utgör.

6 §.

Vid taxering af inkomst må afdrag icke ske

a) för — — — — — — — — — — — — — — — utgifter

b) för ränta å den skattskyldiges eget — — — — — kapital;
c) för hvad — — — — — — — — — — — — — — skuld;

7 §.

Däremot må afdrag ske
1:o) vid taxering af inkomst af fast egendom
a) för underhåll af fastighet samt maskiner, redskap och öfriga inventarier, som i jordbruksnäring användas;
b) för arrendeafgift, värdet af utgående undantagsförmåner, aflöningar i penningar eller i natura samt öfriga omkostnader för egendomens skötsel och inkomstens förvärfvande;
2:o) Vid taxering af inkomst af arbete
a) för omkostnader för bedrifvande af rörelse eller yrke, såsom arrende eller hyresafgift;
underhåll — — — — utgifter
b) för kostnader — — — — handaslöjd;
c) för hvad som anvisats — — — — bosatt;
d) för följande — — — — anvisad.

8 §.

1 mom. — — — — — —
2 mom. Vid taxeringen — — — förlust.
Utvisar vid beräkning enligt 7 § 2:o) a) och b) af skattskyldigs inkomst — — — — — utlämning.

12 §.

Skyldighet att erlägga skatt för inkomst åligger med nedan angifna undantag och inskränkningar
a) svensk medborgare, som är i riket mantalsskrifven:
för all inkomst, han åtnjuter vare sig här eller från utrikes ort;
b) svensk medborgare, som icke är i riket mantalsskrifven:
för all inkomst, han härifrån åtnjuter;
c) utlänning, som är i riket bosatt eller här sig uppehåller såsom resande vare sig fortfarande under ett år eller under större delen af tre på hvarandra följande år eller som härifrån åtnjuter inkomst af fast egendom eller uppbär lön eller pension eller här idkar näring:
för den inkomst, han härifrån åtnjuter af fast egendom, samt för

den inkomst af kapital och arbete som af honom här förvärfvas eller, härifrån åtnjutes, eller ock, utifrån införd, här användes;

d) af utlänning, som icke afses i 3:o) här ofvan, men som härifrån åtnjuter inkomst af fast egendom eller uppbär inkomst, som i 3 § c) omförmäles:

för inkomster af dessa slag.

21 §.

Uppgift, som i 20 § skall i enlighet med fastställdt formulär skriftligen afgifvas och utvisa

dels beloppet af skattskyldigs inkomst nästföregående år,

dels ock de afdrag — — återförsäkringspremier.

Till stöd för hvad sålunda föreslagits har motionären anfört följande:

»Enligt Kungl. Maj:ts proposition till innevarande års Riksdag angående statsverkets tillstånd och behof har i förslaget till rikstat för år 1904 jämväl upptagits en inkomstskatt om 11,000,000 kronor. Denna skatt synes vara afsedd att utgå efter enahanda grunder, som angifvas i den, i enlighet med 1902 års Riksdags beslut, den 21 juni samma år utfärdade förordning om inkomstskatt, allenast med viss ändring rörande skattskyldigheten för fast egendom. Därigenom göres dock ingen förändring i sättet för taxeringen af inkomst från dylik egendom. Denna inkomst skulle således fortfarande beräknas till viss procent af taxeringsvärdet, eller 6 procent för jordbruksfastighet och 5 procent för annan fastighet. De anmärkningar, som framställts mot en dylik anordning, torde vara tillräckligt såväl kända som erkända för att icke här behöfva upprepas.

Om Riksdagen nästföregående år — för att genom direkta skatter kunna vinna medel till genomförande af den nya härorganisationen — i ärendets dåvarande skick ansett nödigt att, trots de berättigade anmärkningar mot sättet för beräkningen af fastighetsinkomsten, som då gjordes, godkänna det då framlagda förslaget till förordning om inkomstskatt jämväl i berörda del, torde dock detta års Riksdag icke böra för ännu ett år åtaga sig en skatt efter grunder, som, hvad beträffar fastighetsägare, icke kunna sägas öfverensstämma med billighet och rättvisa. Då inkomstskatten, för att kunna på de skattskyldige jämnt fördelas, måste uttagas efter den verkliga skatteförmågan, fordra nämligen billigheten och rättvisan, att fastighetsägarne liksom öfriga inkomsttagare beskattas efter de verkligen åtnjutna inkomsterna. Dessa kunna

i ena som andra fallet icke utrönas annat än genom självdeklaration. Det kan visserligen icke förnekas, att vissa svårigheter torde, särskildt för de mindre jordbrukarne, möta för deklaration af inkomster från den fasta egendomen. Genom bibehållandet af de i nu gällande förordning om inkomstskatt införda bestämmelser om uppgiftsskyldigheten, eller att uppgiftsskyldigheten vid inkomst af fast egendom och kapital skall, inträda först när inkomsten uppgår till 1,000 kronor, synes mig dock som skulle till en icke oväsentlig del nyssnämnda svårigheter undvikas. Och i allt fall håller jag före, att, äfven om svårigheter i nämnda afseende under alla förhållanden måste anses föreligga i högre grad för vissa fastighetsägare än för t. ex. skattskyldige för inkomst af rörelse eller yrke, den omständigheten dock icke bör lägga hinder i vägen för tillgodoseende af öfrige fastighetsägares kraf därpå, att de vid den progressiva beskattningen likställas med skattskyldige för inkomst af kapital och arbete.

I nära anslutning till kommunalskattekommitténs förslag i nu ifrågavarande delar har jag därför uppgjort förslag till sådan förändrad lydelse af den för innevarande år antagna inkomstskatteförordningen, som betingas däraf, att skyldigheten att deklarera åtnjutna inkomster utsträckes äfven till fastighetsägarne. Därvid har jag naturligen så vidt möjligt till inkomst af fast egendom hänfört all den inkomst, som skall anses vara genom fastighetsbevillningen beskattad.»

I sin förenämnda motion har herr *Lindblad* föreslagit,

att Riksdagen, vid åtagande af en inkomstskatt för år 1904, måtte antaga följande ändrade lydelse af 12 § i den ifrågasatta förordningen i ämnet:

«1:o) Skatt enligt denna förordning . . . fastighetsbevillning för egendomen; dock att, med tillämpning . . . . erlägges af del ägarne;

och att, när jordbruksfastighet efter denna förordnings trädande i kraft utarrenderas, arrendatorn, så framt ej parterne annorlunda öfverenskomma, skall anses åtnjuta $^1/_3$ af den från den fasta egendomen beräknade inkomsten och därför erlägga inkomstskatt.

2:o) För inkomst af kapital och arbete — — för sistnämnda slags inkomst.»

Motionären har till stöd för sitt förslag anfört följande.

»En sydsvensk granskare af rang säger i fråga om den nya inkomstskatten bland annat: — — »Man har icke gifvit sig tid, eller kanske icke ens haft tid, att fullt i detalj utarbeta denna lag, som, om än icke synnerligen många sidor tjock, är ett vidlyftigt arbete nog, eftersom

hvarje ord däri kräft omsorgsfull pröfning. För att hinna till ett resultat, har man där, hvarest de många nya principerna mötte för stora svårigheter, antingen låtit det gamla stå kvar, huru mycket detta än stod i strid med det nya, eller ock »låtit udda vara jämnt» och tillyxat, men ej utmejslat bestämmelserna. Det är detta, som vid en omarbetning återstår att göra.»

Då Riksdagen nu går att förlänga det provisorium, som i fjor infördes och som kan blifva långvarigt nog, synes man dock böra, så långt som möjligt är, råda bot för ett missförhållande, som redan i fjor påpekades och som, om tiden då räckt till, nog blifvit behjärtadt. Det gäller nämligen beskattningen på vissa händer af absolut obefintliga inkomster; hvarje år man utkräfver en sådan skatt, är man inne på ett oriktigt skattesystem, och gör man dessutom beräkningen också här progressiv, så blir felet än mera påtagligt.

Den danska jordbeskattningslagen om »Ejendomsskyld», som antogs den 11 mars 1902 och från den 1 juli i år träder i kraft, stadgar i sin 7 § — — »Er en Ejendom ved nærværende Lovs Ikrafttræden overdragen en anden till Brug som Fæste, i Forpagtning, Leje eller paa anden Maade, og det paahviler Brugeren helt eller delvis at udrede de i § 1 nævnte Skatter, skal han fremtidig, saafremt Parterne ikke træffe anden Overenskomst, i Stedet derfor udrede en tilsvarende Del af Ejendomsskylden.

Naar en Jordejendom efter Lovens Ikrafttræden bortforpagtes, skal Forpagteren, saafremt Parterne ikke bestemme andet, udrede $^2/_5$ af Ejendomsskylden.»

Liknande bestämmelser äro tydligen af nöden äfven i Sverige. Det påvisades redan i fjor, att då det gäller utarrenderad jordbruksfastighet, finnes ingen rimlig grund att beskatta *jordägaren*, som i bästa fall åtnjuter måhända 4 % inkomst å taxeringsvärdet, äfvenledes för ränteafkastningen af det *kapital*, arrendatorn lägger ned i inventarier och förlag vid egendomen, eller för den *arbetsvinst* arrendatorn måste skörda af arrendet dels in natura, dels i penningar, med andra ord lika mycket vare sig ägaren själf brukar och bebor sin egendom, eller han har arrendator därå, som också åtnjuter bostad och sin del af afkastningen. Det föreslogs därvid, att man skulle belasta arrendatorn med $^1/_3$ af den efter taxeringsvärdet beräknade inkomsten, således att jordägarens vinst skulle räknas till 4 % af taxeringsvärdet och arrendatorns till 2 %. Att dessa värden å afkastningen måste blifva approximativa, såsom grundade på medeltalsberäkningar för vissa år och för alla liknande jordbruksfastigheter, ligger i öppen dag. Då emellertid

danskarne funnit rättvist pålägga arrendatorn $^2/_5$ af denna skatt, synes man i vårt land träffa det rätta, så nära som möjligt, om man stannar vid $^2/_6$.

Bevillningsutskottet yttrade i fjor härom bland annat: »Den uppdelning af inkomst af fast egendom, som för bestämmande af skattskyldigheten ifrågasatts skola ske vid utarrenderad jordbruksfastighet mellan jordägaren och arrendatorn, finner utskottet icke annat än billig och rättvis, men dock allenast under den förutsättning, att inkomsten och dess fördelning mellan vederbörande, så vidt ske kan, verkligen utrönes.» Vid debatten i Andra Kammaren uttalades jämväl sympatier därför.

Att nu »verkligen utröna» den absoluta inkomsten af jordbruksfastigheten för hvarje år — såsom i motion inom Första Kammaren vid denna riksdag föreslagits — måste den med förhållandena förtrogne finna vara, om också teoretiskt berättigadt, dock i praktiken förenadt med sådant besvär och dessutom så stridande mot svenskt föreställningssätt äfvensom vår allmoges kompetens i bokföring, att man svårligen inom en öfverskådlig framtid kan tänkas få ett generelt stadgande härom antaget eller utförbart.

Och då man vid arrendeafgifternas betalning frångått det gamla, opraktiska beräkningssättet med hälftenbruk, tredjedels bruk o. s. v., så synes det för beskattningens uttagande vara likaså riktigt att stanna vid medeltalssiffror för 5 år, då det både är mycket svårt att få exakta inkomstsiffror, och dessa i hvarje fall skulle blifva synnerligen ojämna och växlande.»

Bevillningsutskottet, som anser sig böra tillstyrka, att Riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag jämväl för år 1904 åtager sig en särskild direkt skatt under namn af inkomstskatt, håller emellertid före, att nu gällande bestämmelser i fråga om den för innevarande år utgående inkomstskatten äfven böra oförändrade under år 1904 vinna tillämpning. Om utskottet således af skäl, som nedan angifvas, icke kunnat biträda de af Kungl. Maj:t och enskilda motionärer framställda förslag till vissa från nu gällande förordning i ämnet afvikande bestämmelser för skattens anordnande, har dock utskottet icke därigenom velat förneka behofvet eller lämpligheten af vissa förändringar. Såsom 1902 års Riksdag i den skrifvelse, hvari Riksdagen hos Kungl. Maj:t an-

mälde sitt beslut om en inkomstskatt för år 1903, framhållit, vidlåda nämligen otvifvelaktigt åtskilliga brister den af Riksdagen då i ämnet antagna förordning. En af de mest framträdande bristerna, hvilken såväl inom som utom Riksdagen med särskild styrka påpekats, är de i författningen lämnade bestämmelser om skattskyldigheten för inkomst af fast egendom. Samtliga de förslag till ändringar i författningen, hvilka vid nu förevarande riksdag af Kungl. Maj:t och af enskilde motionärer framställts, afse jämväl medelbart eller omedelbart en rättelse i nämnda hänseende. Medan motionärerna hufvudsakligen söka vinna sådan ändring i nu gällande bestämmelser, att inkomstskatten för inkomst af fast egendom må närmare, än nu är fallet, träffa den verkliga inkomsten och de verkliga inkomsttagarne, afser Kungl. Maj:ts förslag att, utan ändring i dessa delar, utsträcka skatteplikten för dylik inkomst.

Enligt det vid förevarande kungl. proposition fogade utdrag af statsrådsprotokollet har chefen för finansdepartementet vid uppgörandet af däri omförmälda förslag utgått från två af 1902 års riksdag framställda anmärkningar i ämnet. Sålunda har chefen för finansdepartementet påpekat, hurusom nämnda års riksdag, särskildt med hänsyn till sättet för beskattningen af fastighetsinkomsten, framhållit, att den af Riksdagen antagna förordningen om inkomstskatt icke kunde sägas taga den hänsyn till den verkliga skatteförmågan, som önskligt vore, och att Riksdagen i sammanhang härmed ifrågasatt, huruvida icke vissa anmärkta ojämnheter i skattetungan borde undanrödjas medelst en skatt å förmögenhet. Såsom en afvikelse från grundsatsen att skatten borde bestämmas efter den verkliga skatteförmågan hade Riksdagen vidare framhållit, att vid beskattningen ingen åtskillnad gjordes mellan å ena sidan inkomst af arbete samt å andra sidan inkomst af fast egendom och kapital. Rättelse härutinnan hade Riksdagen ansett kunna vinnas därigenom, att skatteplikten bestämdes att inträda tidigare för fonderad än för ofonderad inkomst.

Af de utaf Riksdagen för undanrödjande af vissa anmärkningar sålunda antydda utvägar, hvilka chefen för finansdepartementet ansett skola alternativt användas, har denne funnit förslaget om införande af en förmögenhetsskatt icke kunna under skattefrågornas i vårt land nuvarande läge realiseras. För en dylik skatt, som Riksdagen ansett påkallad af den för inkomstskatten bestämda anordning, utgjorde just denna anordning ett hinder. Förarbetena för en allmän och ren inkomstskatt, som måste förutsättas för genomförande af förmögenhets-

beskattning, påginge, men vore ännu icke afslutade. I anledning häraf hade Kungl. Maj:ts förslag uppgjorts i syfte att genomföra sådan skillnad i skattskyldigheten mellan olika slag af inkomst, att den art af fonderad inkomst, som härflyter af fast egendom, skulle träda tidigare i skatt än annan inkomst.

Utskottet tillåter sig redan i detta sammanhang påpeka, att, äfven om Kungl. Maj:ts förslag inneburit den af Riksdagen antydda skillnad i skattskyldigheten mellan fonderad och ofonderad inkomst, frågan om införandet af förmögenhetsskatt därmed icke förfallit. Riksdagen lärer nämligen med omförmälda förslag, hvilka i allt fall vore afsedda att jämsides genomföras, hafva afsett dels att med skatt träffa förmögenhet i allmänhet, vare sig inkomst däraf härflöte eller ej, dels ock att därjämte göra inkomstskatten mindre betungande för inkomst af arbete än för annan inkomst.

Såsom grund för dylik skillnad i skattskyldigheten anförde 1902 års riksdag, att skatteförmågan, särskildt i de lägre inkomstgraderna, i allmänhet vore större hos jordägaren och kapitalisten än hos den, hvilken för sin utkomst vore hänvisad allenast till sin inkomst af arbete. Att utsträcka denna skattskyldighet för fonderad inkomst ända till inkomstbelopp, som icke väsentligen låge öfver hvad man kan anse såsom existensminimum, torde emellertid icke öfverensstämma med de principer för inkomstbeskattningen, som man velat med inkomstskatteförordningen införa i vårt statsbeskattningssystem. Men detta blefve dock otvifvelaktigt följden, därest Kungl. Maj:ts förslag vunne Riksdagens bifall. Ty äfven om, såsom chefen för finansdepartementet påpekat, en del mindre jordbruksfastigheter kunna anses lämna i inkomst, däri inbegripet jordägarnes egna förmåner af egendomen, mer än nu beräknade sex procent, får man dock icke förbise, att detta långt ifrån alltid är fallet med sådana egendomar. Innebure ett bifall till det föreliggande förslaget således ett i många fall obilligt betungande af de mindre jordbrukarne, torde man kunna säga, att detta i ännu högre grad skulle gälla ägare af s. k. annan fastighet. Den för dylik fastighet fastställda afkomstprocenten torde nämligen öfver hufvud taget icke i afsevärd mån skilja sig från den verkliga inkomsten. Att under de förhållanden, som här ofvan blifvit angifna, och innan någon erfarenhet om inkomstskattens verkningar ännu ens kunnat vinnas, utsträcka skattskyldigheten för inkomst af fast egendom på sätt i kungl. propositionen föreslagits, anser bevillningsutskottet därför icke tillrådligt. För denna utskottets mening tala dessutom andra skäl. Ty utom det att Riksdagens uttalande i syfte att bereda inkomst af arbete en gynnad

särställning i beskattningsafseende gjorts under förutsättning, att *all* fonderad inkomst vare sig af fast egendom eller af kapital skulle likställas, synes det äfven bevillningsutskottet olämpligt att, såsom följden blefve, därest Kungl. Maj:ts förslag antoges, de mindre inkomsttagare, hvilkas inkomster härflöte af fastighet, komme i skatt förr eller blefve tyngre beskattade än de mindre kapitalister, hvilka icke använde sina penningar till inköp af fast egendom. Enligt nämnda förslag skulle således den, hvilken innehade en förmögenhet af 5,000 kronor och använde den till inköp af jordbruksfastighet med motsvarande taxeringsvärde, i inkomstskatt erlägga tre kronor, medan den, som ägde flerdubbelt större kapital, ginge fri från skatt, blott inkomsten icke uppginge till 1,000 kronor. Härtill kommer, att, medan den, hvilken hade skattepliktig inkomst af kapital, finge åtnjuta skattefritt afdrag vid inkomst ända intill 4,000 kronor, måste fastighetsägaren betala skatt efter *hela* sin beskattningsbara inkomst. Den, hvilken hade 1,400 kronors inkomst af kapital, skulle skatta för allenast 600 kronor och således erlägga 6 kronor i skatt, men fastighetsägaren, som hade en till 1,400 kronor beräknad inkomst af fastigheten, skulle skatta för hela inkomsten eller 14 kronor.

Slutligen tillåter sig utskottet påpeka, att, om också det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget kunde betraktas såsom ett steg åt det håll, Riksdagen afsett, eller en genomförd skillnad i beskattningsafseende mellan smärre inkomster af arbete och inkomster af andra slag, förslaget dock skulle medföra mera en skenbar än verklig skillnad i berörda afseende. Skillnaden, som dock bör göra sig märkbar vid jämförelse mellan beskattningsbara inkomster af samma storlek, skulle nämligen enligt Kungl. Maj:ts förslag, redan så snart den samlade beskattningsbara inkomsten uppginge till det för inkomst af arbete beskattningsbara minimum eller till 1,000 kronor, försvinna, så framt icke inkomsten af den fasta egendomen öfverstege det skattefria afdrag, som enligt nuvarande bestämmelser under alla förhållanden är medgifvet.

Därest, såsom ofvan anförts, en ändring i grunderna för skattskyldigheten bör föregås af en på erfarenheten fotad kännedom om verkningarna af de i sådant afseende gällande bestämmelser, torde af samma anledning någon utsträckning af deklarationsskyldigheten, på sätt friherre von Schwerin i sin motion föreslagit, icke nu böra, under första året det nya taxeringsförfarandet äger rum och innan taxeringen ens verkställts, vidtagas. Utskottet, som således redan af denna anledning anser sig böra afstyrka bifall till motionen, finner i allt fall det

af motionären anmärkta förhållandet, att den inkomst, jordbruksfastighet i verkligheten lämnar, ofta understiger den i nu gällande förordning om inkomstskatt fastställda inkomstprocenten, icke ensamt för sig böra föranleda en allmän skyldighet för fastighetsägare att, på samma sätt som öfriga inkomsttagare, deklarera de verkliga inkomsterna. Ty äfven om en rättelse i anmärkta hänseendet icke fullt skulle kunna vinnas genom en noggrannare fastighetstaxering, får man dock icke förbise att, såsom upprepade gånger inom Riksdagen framhållits, svårigheterna för jordbrukare att uppgifva inkomsten af jordbruket, därunder inbegripet för eget behof använda jordbruksprodukter, för närvarande äro allt för stora, för att dylik skyldighet skall kunna med tillfredsställande resultat dem åläggas.

Den fördelning i skattskyldigheten för inkomst af fast egendom, som vid utarrenderad egendom blefve följden, därest friherre von Schwerins motion bifölles, har herr Lindblad sökt vinna på annan väg. Utskottet, som ej heller ansett sig kunna biträda sistnämnda förslag, får i afseende å detsamma åberopa, hvad utskottet vid 1902 års Riksdag anförde i anledning af ett af herr Lindblad vid samma Riksdag i liknande syfte väckt förslag. Utskottet anmärkte nämligen då, att förslaget att fastställa inkomst af jordbruksrörelse vid bevillningstaxerade egendomar till viss procent af taxeringsvärdet synts utskottet innebära en godtycklighet vid bestämmandet af skattskyldigs inkomst, som förefölle så mycket betänkligare, som därigenom, utom jordägarne, en ny klass inkomsttagare skulle komma att beskattas efter annan grund än deras verkligen utrönta skatteförmåga. Härtill vill bevillningsutskottet nu tillägga, ej blott att afgörande hinder för en dylik fördelning skulle, såsom utskottet redan vid föregående Riksdag antydt, möta i fråga om torp och andra brukningsdelar, hvilka icke pläga åsättas särskilda taxeringsvärden, än äfven att ett fastslående af den af herr Lindblad förordade principen i själfva verket ofta nog skulle medföra en orättvisa mot egendomens brukare, som icke kan anses rättfärdigad genom jordägarnes befrielse från en del af skatten. Man får nämligen icke förglömma, att i taxeringsvärde skall ingå ej blott jord utan äfven skog, torfmosse och andra fastighetens tillhörigheter, däraf jordägaren i regel ensam njuter fördel och arrendatorn således icke har någon som helst inkomst.

Bevillningsutskottet har alltså icke kunnat tillstyrka, att den för år 1904 afsedda förordning om inkomstskatt göres någon afvikelse från nu gällande författning i ämnet. Emellertid får utskottet på grund af

den erfarenhet rörande deklarationsskyldighetens fullgörande, som redan detta år vunnits, föreslå vissa formella ändringar i det i förordningen fastställda uppgiftsformulär.

Bland de anvisningar till uppgiftspliktige, som lämnas å formulärets första sida, äro för närvarande jämväl upptagna vissa från 5 § i förordningen hämtade, närmast för taxeringsmyndigheterna lämnade bestämmelser. Dessa bestämmelser, som bland annat angifva i hvad mån nästföregående eller löpande års inkomstsiffra skall läggas till grund för skattskyldigs taxering, hafva hos skattskyldige vållat villrådighet rörande den tid, uppgiften skolat afse. Till undvikande häraf och då nämnde bestämmelser icke hafva någon direkt betydelse för uppgiftsskyldige, föreslår därför utskottet, att sagde bestämmelser få ur formuläret utgå. Af formulärets ordalydelse i fråga om uppgift rörande inkomst af tjänst eller pension samt af rörelse eller yrke har jämväl den missuppfattning gjort sig gällande, att uppgiftspliktig skulle angifva sina tjänster och verksamhetsgrenar för det löpande året men inkomsten under omförmälda rubriker för nästföregående år. Då afsigten emellertid allt från början varit, att uppgifterna i bägge dessa afseenden skulle lämnas för nästföregående år, har formuläret vid nu nämnda rubriker erhållit en mindre omformulering. Som vidare behofvet af uttrycklig bestämmelse i formuläret om det år, hvartill vid afdrag för ränta å gäld och för förlust skattskyldig bör i deklarationen hänföra sig, gjort sig gällande, har formuläret jämväl i dessa delar erhållit en något förändrad lydelse.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet, som först framdeles, sedan Riksdagen fattat beslut i förevarande ämne, kommer att utlåta sig angående det belopp, hvilket bör såsom inkomstskatt af Riksdagen för år 1904 anslås, hemställa,

1:o) att Riksdagen ville besluta, att den vid 1902 års riksdag för innevarande år antagna, den 21 juni 1902 utfärdade förordning om inkomstskatt skall fortfarande under år 1904 gälla med den förändrade lydelse af det vid förordningen fogade uppgiftsformulär, som af bilagda förslag utvisas, samt

2:o) att, vid bifall till utskottets under 1:o gjorda hemställan,

a) Kungl. Maj:ts proposition n:o 42,

äfvensom de i detta betänkande behandlade motioner af

b) herr friherre von Schwerin och

c) herr E. A. Lindblad

måtte anses besvarade.

Enligt hvad utskottet ofvan angifvit, kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande öfver hvad Kungl. Maj:t i ifrågavarande proposition föreslagit beträffande inkomstskattesummans storlek; hvilket utskottet får för Riksdagen

3:o) anmäla.

Stockholm den 27 april 1903.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Skyldige att utan särskild anmaning afgifva uppgifter angående sin inkomst äro:

a) verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registreradt eller står under offentlig kontroll, samt

b) annan skattskyldig, som nästföregående år taxerats för eller åtnjutit minst 2,000 kronors inkomst eller minst 1,000 kronors inkomst af fast egendom eller kapital, därunder inbegripen utdelning å aktier och banklotter.

I skattskyldigs uppgift om inkomst skall innefattas äfven hustruns inkomst.

Bostads- och andra förmåner böra till sitt värde i penningar uppgifvas.

Uppgift skall afgifvas före den 1 april. Möter hinder att inom bestämd tid aflämna uppgift, må anstånd åtnjutas intill maj månads utgång, om skriftlig anmälan därom göres hos ordföranden i bevillningsberedningen.

Uppgift aflämnas eller insändes i betaldt bref med allmänna posten antingen till ordföranden i bevillningsberedningen eller ock i Stockholm till öfverståthållareämbetet och i öfriga orter till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i det län, magistraten i den stad eller kronofogden i det fögderi, där taxeringen anses skola äga rum eller den skattskyldige är bosatt (mantalsskrifningsorten).

Verk eller bolag, hvarom ofvan sägs, skall vid uppgift om sin inkomst foga föreskrifna räkenskapshandlingar.

Den, som underlåter att inom stadgad tid aflämna uppgift, förlorar rätten att fullfölja talan i fråga om beloppet af den inkomst, som uppgiften skolat afse.

Är uppgiften ofullständig, äger enahanda påföljd rum i fråga om beloppet af utelämnad inkomst.

Uppgiftspliktig, som i aflämnad uppgift mot bättre vetande lämnar oriktigt meddelande och därigenom föranleder, att inkomst icke eller endast till någon del taxeras, bötar från och med fyra till och med tio gånger det inkomstskattebelopp, som genom det svikliga förfarandet undandragits, dock minst tjugufem kronor.

En hvar, som önskar upplysning rörande beskaffenheten af honom åliggande uppgiftsskyldighet eller sättet för dess fullgörande, äger att för sådant ändamål hänvända sig till vederbörande bevillningsberedningsordförande.

Lön och annan inkomst, som utgår i spannmål eller persedlar, upptages med det kontanta belopp, den efter senast för orten fastställdt markegångspris utgör.

Mantalsskrifningsort:
(för bolag: *styrelsens säte*)

..... stad socken.
..... härad.
..... län.

Uppgift

till ledning vid undertecknads taxering år 19.....

Summa

A. Inkomst af fast egendom.

Såsom inkomst af fast egendom anses den inkomst, som är genom fastighetsbevillning beskattad. Denna inkomst *beräknas* efter det fastigheten för nästföregående år åsatta taxeringsvärde och anses utgöra *a)* af jordbruksfastighet sex kronor för hvarje fulla etthundra kronor af taxeringsvärdet samt *b)* af annan fastighet och frälseränta fem kronor för hvarje fulla etthundra kronor af taxeringsvärdet.

Delägare i vanligt *handelsbolag* skall lämna uppgift beträffande den på honom belöpande andel af bolaget tillhörig fastighet.

Undertecknad äger följande fastighet.....

Likställd med ägare är sådan *innehafvare* af fast egendom, som därför enligt bevillningsförordningen erlägger bevillning.

1:o) **jordbruksfastighet:**

..... i ..... socken; tax.-värde ..... kr.
..... i ..... » » ..... »

Summa ..... kr.; 6 % därå .....

2:o) **annan fastighet** och frälseränta:

..... i ..... socken / stad; tax.-värde ..... kr.
..... i ..... » » ..... »
frälseränta af ..... » ..... »

Summa ..... kr.; 5 % därå .....

Summa inkomst af fast egendom .....

B. Inkomst af arbete.

1:o) Inkomst af **tjänst eller pension.**

Härunder uppgifvas aflöning, arfvode, traktamente, sportler, bostad, därest densamma icke är såsom löntagarens inkomst af fast egendom beräknad, samt annan med allmän eller enskild tjänst förenad förmån; inkomst och förmån af särskildt uppdrag; pension, årligt understöd, lifränta och undantagsförmån. *Afdrag* må ske *endast* för dels hvad som anvisats till bestridande af de med erhållen tjänst förenade särskilda kostnader (se 7 § *d)* inkomstskatteförordningen), dels de med ämbete och tjänst förenade utgifter, som omförmälas i 7 § *e)* samma förordning.

Undertecknad har under nästföregående år åtnjutit inkomst af följande tjänst ..... och uppdrag:

.....
.....
.....

uppburit pension från .....

Undertecknads inkomst af tjänst eller pension nästföregående år har icke öfverstigit .....

2:o) Inkomst af **rörelse eller yrke.**

Vid inkomstens uppgifvande må *afdrag icke äga rum* för utskylder eller lefnadskostnader, för ränta å den skattskyldiges eget kapital eller för hvad som användes till fast egendoms förbättring, tillökning af inventarier eller kapitalafbetalning å skuld. *Däremot må afdrag ske* för

Transport .....

Anm. Skattskyldig, som är delägare i *kommanditbolag*, bör i *en* summa utan sammanblandning med skattskyldigs inkomst i öfrigt angifva den honom tillkommande andel af *bolagets* inkomst nästföregående år.

			Summa	
Transport				

det hyresvärdet motsvarande belopp af 5 % af taxeringsvärdet å *egen* fastighet, som användes till utöfvande af rörelsen eller yrket, samt för omkostnader för bedrifvande däraf (se 7 § *a*), *b*) och *c*) inkomstskatteförordningen), så ock för ränta å *lånt rörelse*kapital äfvensom för förlust, som icke är att hänföra till kapitalförlust. Drifver skattskyldig flera rörelser, som äro att betrakta såsom i förhållande till hvarandra självständiga, må dock vid beräkningen af den *under denna punkt* upptagna inkomst ränta å lånt rörelsekapital och förlust icke ske från inkomst af annan rörelse än den, hvari rörelsekapitalet användes eller förlusten inträffat. Angående afdrag i öfrigt se här nedan.

Undertecknad har under nästföregående år idkat följande särskilda slag af rörelse eller yrkesverksamhet:

(Härunder angifves äfven rörelse, som idkas i vanligt handelsbolag, enkelt bolag eller rederi.)

.....

.....

Undertecknads inkomst af rörelse eller yrke nästföregående år har icke öfverstigit .....

3:o) **Annan inkomst af arbete.**

Härunder uppgifvas skattepliktiga intäkter, som ej böra under annan rubrik upptagas, såsom inkomst af arrende af kronoegendom, vinst å spekulationsaffärer, som ej drifvas såsom yrke, inkomst af fastighet i utlandet, utdelning å aktier i utländska aktiebolag m. m..

Undertecknads inkomst af ifrågavarande slag nästföregående år har icke öfverstigit .....

.....

.....

Summa inkomst af arbete .....

C. Inkomst af kapital.

Härunder uppgifvas:

1:o) **ränta af utlånade eller i räntebärande obligationer nedlagda eller hos penningförvaltande verk eller enskilde insatta penningar** samt krono- och kyrkotionde eller ersättning därför, som åtnjutes af patronus ecclesiæ.

Från uppburen dylik inkomst må afdrag ske endast för ränta å upplånadt kapital, i den mån afdrag därför ej under B 2:o) skett såsom för ränta å lånt rörelsekapital. För förvaltningskostnad får sålunda afdrag ej äga rum.

Undertecknads inkomst af ifrågavarande slag nästföregående år har icke öfverstigit .....

2:o) **utdelning å aktier** i inländska aktiebolag samt lotter i inländska bankbolag.

Undertecknads inkomst af ifrågavarande slag nästföregående år har icke öfverstigit .....

Summa inkomst af kapital .....

Summa inkomster .....

Från det uppgifna inkomstbeloppet **yrkas afdrag:**

a) för **ränta å gäld** under nästföregående år, därför afdrag förut ej ägt rum .....

b) för den **förlust** å rörelse eller yrke under nästföregående år, som icke under B 2:o) afdragits .....

(**Obs.** Sådan förlust får ej afdragas, därest icke den skattskyldige meddelar upplysning, å hvilken rörelse förlusten uppstått.)

c) (för **aktiebolag** och **enskilda bankbolag**) för utdelningen i den mån densamma icke öfverstigit sex procent å bolagets inbetalta aktie- eller lottkapital; och som utdelningen utgjort ..... kronor eller ..... procent å inbetalta kapitalet, utgörande ..... kronor, uppgår berörda afdrag till .....

(Hvad såsom inbetaldt kapital skall anses stadgas i 9 § inkomstskatteförordningen.)

Summa afdrag .....

Summa återstående inkomst .....

Hela beloppet af den undertecknad åliggande ränta å gäld, därför afdrag här ofvan gjorts, uppgår till kr. .....

Att inkomsten nästföregående år icke öfverstigit hvad här ofvan uppgifvits, betygas på heder och samvete.

..... den ..... 19.....

Namn: .....

Titel eller yrke: .....

Adress: .....

Här nedan må skattskyldig afgifva de upplysningar i öfrigt, som han vill till ledning för sin taxering meddela.

För undvikande af förfrågningar från taxeringsmyndigheterna ligger det i skattskyldigs eget intresse att här lämna så fullständiga upplysningar som möjligt.

Undertecknads omförmälda ..... rörelse har bedrifvits på nedannämnda olika beskattningsorter, och anser undertecknad, att den beskattningsbara inkomsten däraf, utgörande ..... kronor, bör emellan de särskilda orterna fördelas sålunda:

i ..... kr. .....

i ..... » .....

i ..... » .....

Summa kr. .....

Reservationer:

af herr *Cavalli*, som anfört:

»Gifvetvis måste vid anordnande af en progressiv inkomstskatt, såvidt möjligt är, den verkliga skatteförmågan läggas till grund för beskattningen. I den mån så icke sker kommer en olikställighet i beskattningsafseende att göra sig gällande, ity att vissa skattskyldige blifva af inkomstskatten mer betungade än andra skattskyldige med samma skatteförmåga. För att vinna full likställighet påkallas först och främst skattskyldiges egen medverkan vid taxeringen. Först därigenom kan tillförlitlig kännedom erhållas om den förnämste mätaren af skatteförmågan eller inkomstens belopp. De deklarationer, som de skattskyldige till ledning vid taxeringen skola aflämna, böra alltså angifva de verkliga inkomster, skattskyldig åtnjutit. Om en afvikelse från denna fordran äger rum och helst när denna afvikelse afser allenast visst slag af inkomsttagare, har i själfva verket en väsentlig inskränkning i tillämpningen af förenämnda grundsats ägt rum.

Till denna, i ett progressivt inkomstskattesystem så betänkliga afvikelse från en inkomstskatts förutsättningar gör emellertid gällande förordning om inkomstskatt sig skyldig. Medan enligt förordningen inkomster af kapital och arbete skola uppgifvas till sina verkliga belopp, stadgas nämligen, att inkomst af fast egendom skall *beräknas* till viss procent af taxeringsvärdet.

Vid behandlingen af ärendet rörande en inkomstskatt hade 1902 års Riksdag, med hänsyn till då föreliggande förslag, svårligen annan utväg för skattens antagande än att godkänna förslaget äfven i fråga om sättet för fastighetsinkomstens bestämmande. Om således frågan den gången, oaktadt anmärkningar i nämnda afseende icke uteblefvo, fick en lösning, som mera bestämdes af förhållandena än af skattehänsyn, finnes ingen anledning att längre än omständigheterna kräfva i skattesystemet bibehålla nämnda oegentlighet. Tiden synes därför vara inne att ånyo upptaga till granskning den förr dryftade frågan om själfdeklaration för fastighetsägare.

Såsom ofvan angifvits måste inkomstens belopp betraktas såsom en afgörande faktor vid bestämmandet af skatteförmågan. För utrönande

däraf blir dock naturligen icke tillräckligt att för inkomsttagare af samma kategori fastställa någon viss medelprocent, såsom nu är föreskrifvet i fråga om inkomst af fast egendom. En dylik föreskrift leder ovillkorligen till ojämnheter i skattebördorna. I fall, då den verkliga inkomsten öfverstiger den fastslagna procenten, går staten miste om ett skattebelopp, och i fall, då motsatsen äger rum, blir den skattskyldige lidande, utan att tillfälle beredes honom att vinna rättelse. I bäggedera fallen har, till följd af bestämmelserna rörande beräkningen af fastighetsinkomsten, uppstått ett för stat eller skattskyldig mindre gynnsamt resultat.

I anförandet till statsrådsprotokollet har chefen för finansdepartementet angifvit, att en del mindre fastigheter, särskildt jordbruksfastigheter, i verkligheten lämna mer än 6 procent af taxeringsvärdet i årlig inkomst. Denna omständighet kan emellertid icke upphjälpa ett annat, för skattskyldige af långt större betydelse varande förhållande, nämligen att medelstora och större fastigheter icke sällan för att ej säga oftast lämna mindre än 6 procent i inkomst. För skattskyldige, som innehafva dylika egendomar, blir skatten en pålaga, som, så snart den beräknade inkomsten öfverstiger 6,000 kronor, utgår efter annan och högre progressionsskala än den för andra skattskyldige gällande, ja, icke ens begränsas af progressionens maximum. Att ett sådant förhållande skall alstra berättigadt missnöje och bekymmer hos dem, hvilka se sig i skattehänseende försatta i ett annat och sämre läge än öfriga inkomsttagare, är självfallet.

I likhet med friherre von Schwerin anser jag, att enda sättet till afhjälpande af missförhållandena är att söka i självdeklaration rörande den *verkliga* fastighetsinkomsten. Hvarje gång denna fråga varit före i Riksdagen har mot denna anordning särskildt anmärkts svårigheten för de mindre jordbrukarne att fullgöra dylik skyldighet. Att svårighet i detta afseende verkligen för närvarande förefinnes, vill jag visserligen icke bestrida, men får dock erinra, att genom införandet af nu gällande deklarationsbestämmelser deklarationsplikten rörande de verkliga inkomsterna utsträckts till en mängd inkomsttagare, som lika med jordbrukarne icke äro skyldige att föra böcker. För åtskilliga af dessa, särskildt mindre yrkesidkare, torde svårigheten att deklarera vara af nära nog enahanda art som för jordbrukarne. Om emellertid deklarationsskyldigheten för dessa senare likasom för inkomsttagare af arbete bestämmes att inträda först vid en inkomst af 2,000 kronor, torde de flesta mindre jordbrukare blifva befriade från sagda skyldighet och således det starkast framhållna hindret för samma skyldighets utsträckande till inkomst af fast egendom vara undanröjdt.

Men äfven om svårigheter detta oaktadt skulle möta vid deklarationsskyldighetens fullgörande, anser jag likväl, att förevarande fråga icke kan af sådan anledning afvisas. Ty förbises får icke, att samma fråga *efter* införandet af inkomstskatten kommit i ett helt annat läge än den haft vid de föregående tillfällen, den tagits under ompröfning. Frågan om deklaration af fastighetsinkomst bör nämligen icke vidare betraktas endast såsom en pliktfråga. Deklaration betyder numera äfven en rättighet, som icke kan utan fortsatt åsidosättande af likställighetsprincipen i beskattningsafseende fastighetsägare förhållas, en omständighet, som enligt mitt förmenande bör vid bedömandet af förevarande fråga särskildt uppmärksammas.

Såsom jag ofvan framhållit, har den nuvarande anordningen för fastighetsinkomstens beräknande den påföljden, att jordbrukare under normala förhållanden i många fall påföres i skatt belopp, som öfverstiger hvad andra inkomsttagare med motsvarande inkomster åläggas. Under dåliga skördeår eller då till följd af andra ogynnsamma omständigheter inkomsten å jordbruket sjunker under det normala, blir skillnaden i beskattningshänseende mellan jordbrukare och andra skattskyldige ännu märkbarare. För skattens rättvisa fördelning måste emellertid hänsyn tagas till dessa och andra omständigheter, som inverka på den verkliga skatteförmågan; d. v. s. fastighetsägarens verkliga inkomster böra läggas till grund för hans inkomsttaxering. Det nödiga underlaget för taxering blir i detta fall liksom i fråga om alla andra inkomstarter den skattskyldiges egen deklaration.

På grund af hvad sålunda anförts har jag inom utskottet yrkat, att 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 20 och 21 §§ i den af Kungl. Maj:t till antagande för år 1904 föreslagna förordning om inkomstskatt skulle erhålla nedan angifna, från förslaget i vissa delar afvikande lydelse, hvarjämte jag framhållit, att, därest detta förslag godkänts, vissa punkter i de särskilda anvisningarna till ledning vid inkomstskattetaxeringen äfvensom deklarationsformuläret borde undergå någon omarbetning.

2 §.

Till inkomst af fast egendom räknas den inkomst, som enligt gällande bevillningsförordning är genom fastighetsbevillning beskattad, såsom arrende, hyra samt förmån af egen bostad för enskild skattskyldig och hans familj, såvida dylik förmån icke är att hänföra till inkomst af tjänst eller pension,

all den afkastning, som härflyter af jordbruksnäring, därunder jämväl inbegripet hvad som förvärfvas genom upplåtelse af afverkningsrätt till skog eller genom skogsafverkning å mark, som af afverkaren äges eller annorledes än på grund af upplåten rätt till afverkning innehafves,

inkomst af mejerihandtering, potatismjölfabriker och andra binäringar till jordbruket, i den mån de afse tillgodogörande af eget jordbruks produkter,

afgäld eller ersättning i penningar eller i natura, som ingår till fastighet;

frälseränta.

4 §.

Till inkomst af arbete räknas

a) inkomst af rörelse eller yrke, såsom:

1:o) inkomst af bergsbruk, kalk- och stenbrott jämte därtill hörande verk, inrättningar och näringar, kvarnar och sågverk, fabriker, mekaniska verkstäder, brännvinsbrännerier och andra för varors tillverkning eller förädling anlagda inrättningar; skogsafverkning på grund af upplåten afverkningsrätt, mejerihandtering, potatismjölfabriker och andra binäringar till jordbruket, i den mån inkomsten icke enligt 2 § skall till inkomst af fast egendom hänföras; penningrörelse, — — — — — — —

— —

d) all annan, i denna § samt 2 och 3 §§ ej omförmäld inkomst, som enligt gällande bevillningsförordning är att hänföra till inkomst af arbete.

5 §.

1 mom. — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 mom. a) Inkomst af fast egendom och kapital och annan inkomst af arbete än lön eller pension upptages med det belopp, hvartill inkomsten under nästföregående år uppgått.

— —

d) Bostads- och andra naturaförmåner, hvilka skola vid taxering af inkomst af fast egendom tagas i beräkning, uppskattas efter i orten gällande medelpris. Däremot skall lön och annan inkomst, som utgår i spannmål eller persedlar och ej är att till inkomst af fast egendom hänföra, upptagas med det kontanta belopp, den efter senast för orten gällande markegångspris utgör.

6 §.

Vid taxering af inkomst må afdrag icke ske

a) för — — — — — — — — — — — — — — — utgifter;

b) för ränta å den skattskyldiges eget, i hans fasta egendom eller jordbruksnäring, rörelse eller yrke nedlagda kapital;

c) för hvad — — — — — — — — — — — — — — skuld.

7 §.

Däremot må afdrag ske

1:o) vid taxering af inkomst af fast egendom

a) för underhåll af fastighet samt maskiner, redskap och öfriga inventarier, som i jordbruksnäring användas;

b) för arrendeafgift, värdet af utgående undantagsförmåner, aflöningar i penningar eller i natura samt i öfrigt omkostnader för egendomens skötsel och inkomstens förvärfvande samt, om frälseränta utgår från fastigheten, räntans belopp;

2:o) vid taxering af inkomst af arbete

a) för omkostnader för bedrifvande af rörelse eller yrke, såsom arrende eller hyresafgift;

underhåll — — — — — — — — — — — — — — — utgifter;

b) för kostnader — — — — — — — — — — — handaslöjd;

c) för hvad som anvisats — — — — — — — — — — bosatt;

d) för följande — — — — — — — — — — — — anvisad.

8 §.

1 mom. — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 mom. Vid taxering — — — — — — — — — — — — — —

Utvisar vid beräkning enligt 7 § 2:o) a) och b) af skattskyldigs inkomst — — — — — — — — — — — — — — — utlänning.

12 §.

Skyldighet att erlägga skatt för inkomst åligger med nedan angifna undantag och inskränkningar

a) svensk medborgare, som är i riket mantalsskrifven:

för all inkomst han åtnjuter vare sig här eller från utrikes ort;

b) svensk medborgare, som icke är i riket mantalsskrifven:
för all inkomst, han härifrån åtnjuter;

c) utlänning, som är i riket bosatt eller här sig uppehåller såsom resande vare sig fortfarande under ett år eller under större delen af tre på hvarandra följande år eller som härifrån åtnjuter inkomst af fast egendom eller uppbär lön eller pension eller här idkar näring:
för den inkomst af fast egendom, han härifrån åtnjuter, samt för den inkomst af kapital och arbete, som af honom här förvärfvas eller härifrån åtnjutes, eller ock, utifrån införd, här användes;

d) af utlänning, som icke afses i c) här ofvan, men som härifrån åtnjuter inkomst, som i 3 § c) omförmäles:
för sistnämnda slags inkomst.

20 §.

1 mom. Skyldige att utan särskild anmaning på heder och samvete årligen afgifva uppgifter till ledning vid taxeringen äro:

a) — — — — — — — — — — — — — — — — — —

b) annan skattskyldig, som nästföregående år enligt gällande bevillningsförordning eller denna förordning taxerats för minst 2,000 kronors inkomst eller samma år åtnjutit inkomst till enahanda belopp af beskaffenhet, att den bör enligt sistnämnda förordning till inkomstskatt taxeras; dock att uppgiftsplikt jämväl åligger skattskyldig, hvilkens nästföregående år taxerade eller åtnjutna inkomst af nämnda beskaffenhet icke uppgått till 2,000 kronor, så framt inkomsten utgjorts af eller däri ingått minst 1,000 kronors sådan inkomst, som enligt denna förordning är att hänföra till inkomst af kapital.

2 mom. — — — — — — — — — — — — — — — —

21 §.

Uppgift, som i 20 § omförmäles, skall i enlighet med fastställdt formulär skriftligen afgifvas och utvisa

dels beloppet af skattskyldigs inkomst nästföregående år,

dels ock de afdrag — — — — — — — räkenskapsår.

Uppgift för utländsk försäkringsanstalt skall angifva den inkomst af fast egendom, som kan hafva under nästföregående år åtnjutits samt antalet försäkringar och premiebeloppet för samma år äfvensom beloppet af under berörda tid utbetalade återförsäkringspremier.

Såsom motivering, utöfver hvad jag ofvan andragit, får jag särskildt med afseende å friherre von Schwerins förslag till lydelse af vissa §§ i förordningen vid nedan nämnda §§ ytterligare anföra följande.

§ 2.

Deklarationsskyldighetens utsträckande till inkomst af fast egendom bör icke föranleda någon förändring i begreppet inkomst af fast egendom. Den inkomst, som skall uppgifvas, bör alltså utgöras af just den inkomst, som i gällande förordning om inkomstskatt *beräknas* till vissa procent af taxeringsvärdet, eller, såsom samma förordning angifver, den inkomst, som är genom fastighetsbevillning beskattad. Vid undersökning i hvad mån fastighets afkastning beskattas genom fastighetsbevillning bör först erinras, att i bevillningsförordningen göres i fråga om taxeringen skillnad mellan två slag af fastighet, nämligen jordbruksfastighet och annan fastighet, därunder jämväl inbegripes frälseränta. Hvad först angår frälseränta, kommer naturligen den beskattningsbara inkomsten däraf att utgöra räntans i författningsenlig ordning i penningar förvandlade belopp. Den inkomst, öfrig såsom annan fastighet betecknad fast egendom kan anses lämna, torde i allmänhet komma att motsvara fastighetens hyresvärde. Utom detta värde jämte andra förmåner, brukningen medför, kommer i fråga om jordbruksfastighet därjämte att tagas i beräkning den vinst, som uppstår af själfva jordbruksnäringen och vissa jordbrukets binäringar. Af det sagda och tillämpliga bestämmelser i bevillningsförordningen framgår att till inkomst af fast egendom räknas arrende, hyra och jordbrukares förmån af egen bostad jämte de jordbruks- och skogsalster, jordbrukare tillgodogör sig, samt i öfrigt all inkomst af själfva jordbruksnäringen äfvensom inkomst, som jordbrukare kan åtnjuta genom upplåtande af rätt till vattenfall å fastigheten, genom försäljning af torf, lera och andra jordens beståndsdelar, som icke äro inmutningsbara, genom jakt och fiske, äfvensom förmån, som ingår till fastigheten, såsom afgäld från afsöndrad lägenhet eller afgift för upplåten servitutsrätt m. m. Inkomst å mejerihandtering, potatismjölfabriker och andra binäringar till jordbruket räknas till inkomst af fast egendom allenast under den förutsättning, att de afse tillgodogörande af eget jordbruks produkter. I fall, då i näringen förädlas produkter från annan än af verksamhetens utöfvare brukad fastighet, blir inkomsten att hänföra till inkomst af arbete.

Enligt hvad förut nämnts räknas till inkomst af fast egendom skogsalster, som jordbrukare för eget behof tillgodogör sig. I fråga om skogsafverkning gäller för öfrigt enligt bevillningsförordning och praxis, att, då ägare själf verkställer afverkning, den inkomst, som genom afverkningen uppkommer, anses vara genom fastighetsbevillningen beskattad och alltså är från inkomstbevillning fri. Upplåter ägare däremot till annan rätt att afverka skog, synes förordningens bestämmelser tolkas så, att den vinst, som därvid uppkommer för afverkaren, efter afdrag för köpeskilling och omkostnaderna vid afverkningen, blir i hans hand beskattningsbar. Till inkomst af arbete hänföres vid skogsafverkning sålunda ej blott den vinst, sågverksägare kan hafva genom afverkning af å annans mark afverkadt timmer samt förädling af detta och från egna skogar hämtadt timmer, utan äfven den vinst, som kan uppstå för den, hvilken bedrifver afverkning å annans mark utan att förädling af det afverkade timret af honom verkställes.

Såsom inkomst af fast egendom bör alltså ingen annan vinst af skogsafverkning uppgifvas än den, jordens ägare själf åtnjuter. Någon särskild bestämmelse rörande beskattning af skogsafverkning af annan än jordens ägare skulle strängt taget visserligen icke erfordras; men då, vid bifall till förenämnda förslag, 2 § kommer att bestämma, att inkomst af skogsafverkning i vissa fall skulle beskattas såsom inkomst af fast egendom, synes lämpligt, att genom en omredigering af 4 § a) 1:o) i det af motionären afsedda syfte uttryckligt stadgande meddelas, huru inkomst af skogsafverkning i öfriga fall skall taxeras.

När inkomst af fast egendom i beskattningsafseende utgör hvad genom fastighetsbevillningen beskattas, uppstår i nämnda afseende på annat område en oegentlighet. Bevillning och inkomstskatt för fast egendom påföras som bekant enligt gällande författningar i regel ägaren för all den afkastning eller inkomst, fastighet kan anses lämna. Deklarationsskyldigheten skulle naturligen föranleda därtill, att inkomst af fast egendom liksom af andra inkomstkällor uppgifvas af den, som verkligen åtnjutit inkomsten. Arrendator af fast egendom skall alltså skatta för den inkomst, han kan hafva af arrendet, och fastighetsägaren för arrendeafgiften och annan inkomst, han kan åtnjuta af den fasta egendomen. Enligt gällande bestämmelser skatta redan nu ett visst slag af arrendatorerna af fast egendom för inkomst å arrende, nämligen arrendatorer af kronodomäner. Denna inkomst, som således är beskattningsbar enligt bevillningsförordningen, hänföres till s. k. annan inkomst af arbete. Af förr angifven anledning skall emellertid till inkomst af fast egendom hänföras allenast hvad som anses genom fastighetsbevillnin-

gen beskattadt. Däraf blir följden, att inkomst af arrende i vissa fall fortfarande skulle komma att taxeras såsom inkomst af arbete. Detta förhållande torde visserligen teoretiskt vara att anmärka, men i praktiken icke komma att medföra någon svårighet.

4 §.

Jämte den ändring i 4 § a) 1:o), hvarom ofvan under 2 § förmäles, har motionären tillika föreslagit ett tillägg till c) i förstnämnda paragraf. Utom det att hvarje ändring, som icke ovillkorligen betingas af deklarationsskyldighetens utsträckande till inkomst af fast egendom, i detta sammanhang icke bör vidtagas, torde de förmåner, som enligt tillägget skulle göras beskattningsbara, redan nu taxeras såsom inkomst af arbete på grund af gällande bestämmelser i ifrågavarande moment.

Mom. d) i 4 § bör bibehållas vid sin nu gällande lydelse. Motionärens förslag i denna del torde så mycket mindre kunna godkännas, som förslaget skulle kunna tolkas därhän, att äfven annan än enligt bevillningsförordningen beskattningsbar inkomst af arbete skulle taxeras, en utsträckning af skattskyldigheten, som motionären helt visst ej heller afsett.

5 §.

Motionären har i 5 § velat införa bestämmelser i fråga om taxeringen af sådan rörelse, däri verksamhetens utöfvare förädlar sina i egen jordbruksnäring vunna produkter. De bestämmelser, motionären i sådant afseende föreslår, tillämpas emellertid redan nu i praxis. Och äfven om praxis i detta fall skulle behöfva i författningen fastslås, torde sådant kunna lämpligast ske i de särskilda anvisningarna för ledning vid taxeringen.

6, 7 §§.

Utsträckes deklarationsskyldigheten till inkomst af fast egendom, förfaller naturligen den skattskyldig nu tillkommande rätt att vid taxering af inkomst af rörelse göra afdrag för hyresvärdet af egen i rörelsen använd fastighet. Af denna anledning blir jämväl den nu i 6 § under b) meddelade bestämmelsen om förbud att vid trafikrörelse göra afdrag för hyresvärdet af icke taxerad fastighet obehöflig.

Då vid deklarationsskyldighetens utsträckande till inkomst af fast

egendom en uppdelning i vissa fall såsom vid arrenden måste ske mellan inkomst af fast egendom och inkomst af jordbruksnäring, har jag sökt att genom ändring i 6 § i sådant fall förekomma hvarje missförstånd rörande förbudet att göra afdrag för ränta å eget kapital.

I fråga om afdrag, som vid taxering af inkomst af fast egendom bör få åtnjutas, bör till motionärens förslag läggas, att, där frälseränta skall från fastighet utgå, afdrag må äga rum jämväl för frälseräntans belopp.»

af herrar friherre *Trolle* och *Bergendahl,* hvilka instämt med herr Cavalli;

af herrar *Almström* och *Nisser,* mot vissa delar af motiveringen i hvad den afser Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, n:o 42, äfvensom mot utskottets beslut rörande herr friherre von Schwerins motion;

af herrar *Östberg* och *Höjer,* mot motiveringen i hvad den afser nyssnämnda motion; samt

af herr *Lindblad,* som anfört:

»Då jag — äfven som motionär — haft en från utskottet i vissa delar afvikande mening, har jag velat anteckna detta.

Jag har därjämte inom utskottet yrkat, att utskottet bort kraftigare, än som skett, motivera sitt afslagsyrkande å Kungl. Maj:ts förslag om utsträckning af skatteplikten för inkomst af fast egendom och i dylikt afseende hänvisa till en af utskottets kansli verkställd uträkning om den för närvarande utgående statsbeskattningen af jordbruksfastighet i jämförelse med sådan beskattning af inkomst af kapital och arbete. Såsom synes af vidstående tabell, är statsbeskattningen för all jordbruksegendom högre än motsvarande af kapital och arbete ända upp till 1,800 kronors beräknad inkomst. De mindre jordbruken äro således enligt mitt förmenande allaredan tillräckligt högt beskattade, så länge vår nuvarande bevillningsförordning gäller, hvars fel ofta nog framhållits äfven från regeringshåll — att den ej medgifver något skattefritt afdrag för de mindre och minsta fastigheterna samt att beskattningen är lika, vare sig det gäller en skuldbelastad eller skuldfri fastighet. — Äfven i vägskatt och afgifter till prästerskapet är jordbruksfastighet hårdare beskattad än en del andra skatteobjekt.»

Bilaga till herr Lindblads reservation.

Jämförande tablå

i skatteafseende mellan inkomster af kapital och arbete, å ena, samt jordbruksfastighet, å andra sidan.

För inkomstbelopp		erlägges i bevillning och inkomstskatt					
af	som vid jordbruksfastighet närmast anses motsvara ett taxeringsvärde af	om inkomsten är att hänföra till inkomst af kapital eller arbete			om inkomsten härflyter från jordbruksfastighet		
		bevillning	inkomstskatt	Summa	bevillning	inkomstskatt	Summa
500: —	8,300: —	— —	— —	— —	4: 98	— —	4: 98
600: —	10,000: —	— —	— —	— —	6: —	— —	6: —
700: —	11,700: —	0: 50	— —	0: 50	7: 02	— —	7: 02
800: —	13,300: —	1: 50	— —	1: 50	7: 98	— —	7: 98
900: —	15,000: —	2: 50	— —	2: 50	9: —	— —	9: —
1,000: —	16,700: —	3: 50	2: —	5: 50	10: 02	2: —	12: 02
1,100: —	18,300: —	4: 50	3: —	7: 50	10: 98	3: —	13: 98
1,200: —	20,000: —	7: —	4: —	11: —	12: —	4: —	16: —
1,300: —	21,700: —	8: —	5: —	13: —	13: 02	5: —	18: 02
1,400: —	23,300: —	9: —	6: —	15: —	13: 98	6: —	19: 98
1,500: —	25,000: —	10: —	7: —	17: —	15: —	7: —	22: —
1,600: —	26,700: —	11: —	8: —	19: —	16: 02	8: —	24: 02
1,700: —	28,300: —	12: —	9: —	21: —	16: 98	9: —	25: 98
1,800: —	30,000: —	18: —	10: —	28: —	18: —	10: —	28: —
1,900: —	31,700: —	19: —	11: —	30: —	19: 02	11: —	30: 02
2,000: —	33,300: —	20: —	12: —	32: —	19: 98	12: —	31: 98
2,100: —	35,000: —	21: —	15: —	36: —	21: —	15: —	36: —
2,200: —	36,700: —	22: —	16: —	38: —	22: 02	16: —	38: 02
2,300: —	38,300: —	23: —	17: —	40: —	22: 98	17: —	39: 98
2,400: —	40,000: —	24: —	18: —	42: —	24: —	18: —	42: —
2,500: —	41,700: —	25: —	19: —	44: —	25: 02	19: —	44: 02
2,600: —	43,300: —	26: —	20: —	46: —	25: 98	20: —	45: 98
2,700: —	45,000: —	27: —	21: —	48: —	27: —	21: —	48: —
2,800: —	46,700: —	28: —	22: —	50: —	28: 02	22: —	50: 02
2,900: —	48,300: —	29: —	23: —	52: —	28: 98	23: —	51: 98
3,000: —	50,000: —	30: —	26: —	56: —	30: —	26: —	56: —
3,100: —	51,700: —	31: —	27: —	58: —	31: 02	27: —	58: 02
3,200: —	53,300: —	32: —	28: —	60: —	31: 98	28: —	59: 98
3,300: —	55,000: —	33: —	29: —	62: —	33: —	29: —	62: —
3,400: —	56,700: —	34: —	30: —	64: —	34: 02	30: —	64: 02
3,500: —	58,300: —	35: —	31: —	66: —	34: 98	31: —	65: 98
3,600: —	60,000: —	36: —	32: —	68: —	36: —	32: —	68: —
3,700: —	61,700: —	37: —	33: —	70: —	37: 02	33: —	70: 02
3,800: —	63,300: —	38: —	34: —	72: —	37: 98	34: —	71: 98
3,900: —	65,000: —	39: —	35: —	74: —	39: —	35: —	74: —
4,000: —	66,700: —	40: —	40: —	80: —	40: 02	40: —	80: 02